

Verbondenheid wereldwijd

Verslag Gelderse Ontmoeting 'Wereld Delen' 9 oktober 2010

Expertisecentrum Elan en COS Gelderland leggen zich niet neer bij het gebrek aan onderling begrip in onze samenleving. Op zaterdag 9 oktober 2010 organiseerden zij daarom de Gelderse ontmoeting 'Wereld delen' rond het thema wereldburgerschap. Op deze dag kwamen bestuurders, ambtenaren en andere geïnteresseerden bijeen om met elkaar het tij te keren. De bijeenkomst vond plaats in Huize Wylerberg te Beek Ubbergen. Onder de stralende oktoberzon bood deze villa in antroposofisch-expressionistische stijl, de ideale locatie voor een vruchtbare ontmoeting.

Over grenzen kijken

In onze snel 'kleiner' wordende wereld moeten begrip en tolerantie tussen mensen wel toenemen.

"Emigratie is gemakkelijker dan ooit en overal ter wereld ontstaan smeltkroezen van culturen. De ontwikkelingen gaan veel mensen echter te snel." De Nijmeegse wethouder Turgay Tankir wees tijdens zijn inleiding op de angst en het wantrouwen die aan veel problemen rond polarisatie en integratie ten grondslag liggen. Veel kiezers vrezen het verlies van sociale, economische en culturele zekerheden. Tankir: "Daarom ontbreekt het aan de bereidheid om over de eigen grenzen heen te kijken en de ander te accepteren." En dát is nu juist hard nodig.

Tankir illustreerde zijn visie met een persoonlijk verhaal. Hij kreeg zijn carrière niet in de schoot geworpen: "Als jongeman in een ver, vreemd land had ik het niet gemakkelijk. Toch kreeg ik snel contact met de Nederlandse samenleving, hoewel ik de taal nog niet zo goed kende. Taal is een belangrijk hulpmiddel om mensen uit verschillende culturen bij elkaar te brengen, maar mentaliteit is nog belangrijker; contact willen leggen en elkaar accepteren met alle verschillen die er zijn. Met beheersing van de taal en de juiste mentaliteit begin je vervolgens de dialoog. Zoek elkaar op: in uw buurt, in uw stad, maar ook wanneer u in het buitenland bent. Probeer verder te kijken en andere culturen te begrijpen. Zoek de overeenkomsten en accepteer de verschillen."

Oude wijsheid

De juiste mentaliteit vindt Tankir terug bij de Engelse filosoof Francis Bacon, die 400 jaar geleden wereldburgerschap als volgt omschreef: "Wanneer een mens vrijgevig en hoffelijk voor vreemdelingen is, laat dit zien dat hij een wereldburger is." Deze houding legt de basis voor

wederzijds begrip en het slaan van de broodnodige bruggen. En die mentaliteit is in opkomst, want de multiculturele realiteit leidt nu al tot een ander soort samenleving, tot een nieuwe cultuur. Tankir: "De huidige generatie kinderen groeit op met diversiteit, zij weten niet beter dan dat er klasgenootjes zijn met verschillende *roots*."

De workshops

Daarna brak het praktische gedeelte van de dag aan. Een viertal workshops bood de deelnemers de mogelijkheid om van elkaar te leren hoe je integratie, participatie en emancipatie effectief kan bevorderen. De aanmoedigende woorden van Tankir hingen nog in de lucht terwijl de aanwezigen zich naar de verschillende ruimten begaven.

Workshop 1: Follow the leader! Van gelijk hebben tot gelijk krijgen

Tijdens de eerste workshop gaf Jan Verhoeven van Instituut voor Inter-Etnisch Management tips voor succesvol leiderschap. Centraal stond de vraag hoe je, als je weet dat je gelijk *hebt*, ook gelijk *krijgt*. Een belangrijke aanbeveling van Verhoeven: "realiseer je dat je meer weet dan je zelf denkt!" Daarnaast doe je er natuurlijk goed aan om van de deskundigheid van anderen gebruik te maken. En om je te verdiepen in jouw omgeving: "Ken de weerstanden en weet hoe je daarmee om moet gaan." Maar het begint allemaal met het beeld van jezelf. Verhoeven: "Zonder iemand te kennen, hebben mensen al een beeld. Als leidinggevende moet je daarom weten welk beeld mensen van jou hebben, wat ze van jou vinden. Bijvoorbeeld wanneer je wilt uitleggen waarom je een bepaalde beslissing neemt."

Workshop 2: Polarisatie en radicalisering herkennen

Mohammed Akrouni en Önder Gürses van Elan benadrukten tijdens de workshop 'polarisatie en radicalisering herkennen' het belang van het vroegtijdig signaleren. Om iets te herkennen, moet je wel weten *wat* je zoekt en dat levert vooral bij radicalisering problemen op. Ter illustratie las Akrouni de eenenveertig woorden tellende definitie voor, die onze inlichtingendienst, de AIVD, gebruikt. Er ontstond een levendige discussie. "Je mag radicale of extreme ideeën hebben, totdat je geweld gaat gebruiken," stelt Akrouni. De zaal reageerde: "En belediging dan? Er is veel onduidelijkheid over de grenzen van verbaal geweld." Een deelnemer refereerde aan een Turks spreekwoord dat vrij vertaald luidt: "Beter het hoofd raken, dan het hart breken." Sommige mensen prefereren fysiek geweld boven geestelijk geweld en vice versa. De uiteenlopende invalshoeken illustreerden eens te meer de complexiteit die deze discussie ook op landelijk niveau kenmerkt.

Welke aanbevelingen hadden de deelnemers na afloop? Ga de dialoog aan, biedt ruimte voor andere meningen (dit noemt Akrouni 'positieve polarisatie'). Alleen zo krijg je goed overzicht van de situatie. Betrek tot slot ook altijd de lokale gemeenschap bij de oplossingen.

Workshop 3: Van hulp naar ontwikkeling; hoe bied je een duurzame oplossing?

Hoe kun je duurzaam hulp bieden bij de ontwikkeling van andere landen, zonder de ontvanger meer hulpbehoevend te maken? "Als je ergens ter wereld iets voor anderen wilt betekenen, dan moet je in een lokaal netwerk terecht komen. Alleen zo leer je de randvoorwaarden kennen om problemen zoveel mogelijk te vermijden." Aan het woord was Max Koffi, die samen met zijn collega Krijn van de Velden van COS Gelderland, de workshop verzorgde. "Het is net als solliciteren. Ook dan bel je eerst om te achterhalen hoe de organisatie of het bedrijf in elkaar zit; je belt niet gelijk met de directeur." Kennis van 'de ander' is nodig om het proces van ontwikkeling *echt* te ondersteunen.

De deelnemers van de derde workshop benadrukten het belang van communicatie op gelijk niveau. "Respect is iets om mensen op afstand te houden," prikkelde Max Koffi de zaal, "het gaat erom dat je moeite moet doen." Alleen respecteren is niet genoeg, dat lijkt volgens Koffi een te passieve houding. Idris Sancak van Elan reageerde: "Moet je elkaar niet leren kennen om elkaar te kunnen respecteren?" Daarop concludeerde Koffi met instemming: "Echt respect krijg je pas als je weet hoe de ander in elkaar zit en hoe je zelf in elkaar steekt."

Workshop 4: Het bespreekbaar maken van taboeonderwerpen

De workshop 'het bespreekbaar maken van taboeonderwerpen' draaide vooral om het onderwerp homoseksualiteit. De meningen in de zaal waren verdeeld: is er disproportioneel veel aandacht voor homoseksualiteit, of is deze aandacht juist belangrijk omdat dit het taboe bij uitstek is? Ook bij deze workshop kwam het erop neer of je focust op de verschillen, of dat je deze accepteert en je richt op de overeenkomsten.

De aanwezigen onderkenden het belang om taboes te doorbreken, maar realiseerden zich tevens dat er nog een lange weg te gaan is: "De meeste mensen hebben geen problemen met taboes, dat moet veranderen," aldus een deelnemster.

Malika Elmouridi van Elan bood na een levendige workshop de volgende aanbevelingen: kom meer in contact met mensen die anders zijn dan jij, zelf-organisaties, het onderwijs, ouders et cetera moeten taboeonderwerpen agenderen, het houden van open discussie is essentieel, en op alle niveaus van de samenleving moeten campagnes gevoerd worden.

We zijn - deels - hetzelfde!

De vier workshops leidden tot uiteenlopende inzichten. Maar de workshops leverden ook een breed gedeelde aanbeveling op, een rode draad die goed aansluit bij de openingswoorden van Tankir: accepteer die verschillen en kijk juist naar onze overeenkomsten. Voel je, kortom, een wereldburger en gedraag je als een

wereldburger! Koester een gevoel van verbondenheid, dat sterker is dan gevoelens van nationale of regionale identiteit.

Daarnaast kwam de noodzaak om kritischer naar jezelf te kijken bij meerdere workshops naar voren, ook zelfkennis is immers belangrijk." Brigitte Theeuwen, directeur van Elan gaf de aanwezigen daarom een belangrijke overpeinzing mee: "Eigenlijk is 'zelf-organisatie' een rare benaming, het geeft de indruk dat je veel met jezelf bezig bent, naar binnen gekeerd. Misschien is het tijd om deze term te heroverwegen en iets anders te gaan gebruiken." Clem Bongers van COC Nijmegen sloot zich bij dit pleidooi aan: "Het is nu de tijd om stil te staan bij de basis. Een naam die je aan jezelf geeft zegt iets, dat moet je niet onderschatten." Hij had tegelijkertijd een eigen aanbeveling, geheel in de geest van het thema wereldburgerschap: "Nodig de volgende keer ook niet-allochtone organisaties uit. Je moet diversiteit niet uitsluitend als 'allochtonendiversiteit' zien en we moeten ons niet tegen elkaar laten uitspelen. Daarom is het ook zo goed dat we vandaag aandacht besteden aan een thema als wereldburgerschap."

Omhels het onbekende

Voordat de deelnemers zich aan het buffet van Wereldvrouwen konden bedienen, kregen zij een culturele traktatie. Een uur lang hield de zaal de adem in tijdens de indringende voorstelling *As I Left My Father's House*. Jonge acteurs en muzikanten vertelden op intense wijze hun vluchtelingenverhalen. Regisseur en acteur Bright O. Richards bracht het universele verlangen van 'de vreemdeling' onder woorden: "Ik wil mij niet meer opsluiten, niet meer rennen en mij niet meer verbergen voor wie ik ben. Ik moet het onbekende omhelzen." Een betere samenvatting kon deze dag van nieuw wereldburgerschap zich niet wensen.

info@elanexpertise.nl
www.elanexpertise.nl
telefoon (026) 352 34 20